

บันทึกการรวบรวมความรู้ เรื่อง การวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ครั้งที่ 1
วันที่ 13 เดือน ๕ ปี พ.ศ. 2555

๑. การศึกษาแบบปรากฏการณ์วิทยา เป็นการศึกษา ประสบการณ์ของบุคคลคืออะไร และบุคคลนั้นให้ความหมาย ต่อโลก และประสบการณ์ของเขาอย่างไร
๒. เป็นการศึกษาประสบการณ์ตรงของบุคคล ให้ความสนใจเกี่ยวกับความรู้สึก และสิ่งแวดล้อมของบุคคล ค้นหาประเด็นเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมของมนุษย์ ความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์จะสะท้อนความรู้สึกในเหตุการณ์นั้น ๆ ออกมา การวิเคราะห์จะมุ่งเจาะหาความหมาย และความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อเหตุการณ์นั้นเป็นการเฉพาะ
๓. เป็นการศึกษาเพื่อเข้าใจถึงพฤติกรรม และ ทัศนคติพฤติกรรมของมนุษย์
๔. เหมาะที่จะศึกษาเพื่อตอบสนองการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของบุคคล
๕. ปรากฏการณ์วิทยาในเชิงศาสตร์แห่งการตีความ
๖. ปรากฏการณ์วิทยาเชิงประจักษ์ เป็นการศึกษาแนวคิดและกระบวนการในด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ การสะท้อนความรู้สึก ความคิด และประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมา เป็นการค้นหาพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาโดยตรง
๗. ปรากฏการณ์วิทยาแนวการสืบค้นด้วยตนเอง เป็นการศึกษาเพื่อหาความหมายในปัญหาที่น่าสนใจ เพื่ออธิบายว่าทำไมมนุษย์จึงมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือทำไมจึงเกิดปัญหาเช่นนั้น โดยทั่วไปผู้วิจัยจะต้องมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับประสบการณ์ของบุคคลเหล่านั้น

ปรากฏการณ์วิทยาและตัวอย่างการศึกษาวิจัย

๑. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับคนไข้
 ๘. การกระทำของพยาบาลที่จัดว่าเป็นหรือไม่เป็นการดูแลรักษาในทัศนะคนไข้
 ๙. การเป็นผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรังบางชนิด เช่น เบาหวาน มะเร็ง
 ๑๐. การเป็นผู้ติดเชื้อ HIV
 ๑๑. การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์
 ๑๒. การเป็นหญิง/ชายขายบริการทางเพศ

บันทึกการรวบรวมความรู้ เรื่อง การวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา ครั้งที่ 2

วันที่ 11 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2556

1. ผู้ทำวิจัยต้องมีการศึกษาหาความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องจะทำให้การสัมภาษณ์ ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ มากที่สุด
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจะทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลเพื่อหาความหมายและคำตอบของสิ่งที่ต้องการศึกษา
3. ผู้ทำวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยา ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลของการวิจัยได้แก่ การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เน้นให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด การสังเกต ใช้ร่วมในการเก็บข้อมูลได้
4. การสัมภาษณ์แนวปรากฏการณ์วิทยานั้น มีคำถาม 3 ประเภทต่อไปนี้เป็นคำถามที่มีประโยชน์ คือ
 - คำถามเพื่อทราบรายละเอียดของปรากฏการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้น จากคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์เอง
 - คำถามถึงเหตุการณ์ที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา เพื่อทำความเข้าใจว่าผู้ตอบได้รับผลกระทบอย่างไรบ้างจากปรากฏการณ์ที่เขาได้ประสบ
 - คำถามที่จะให้ข้อมูลในรายละเอียดว่า ชีวิตประจำวันของผู้ที่ ถูกศึกษานั้นเป็นอย่างไร
5. การวิเคราะห์สิ่งที่ปรากฏการณ์วิทยานั้นเน้นเป็นพิเศษในการวิเคราะห์คือการ “กลั่น” เอาความหมายของปรากฏการณ์จากข้อมูล ไม่เพียงแต่ความหมายในทัศนะของผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายเท่านั้น แต่ความหมายโดยทั่วไปของปรากฏการณ์นั้นๆ ด้วย
6. ขั้นตอนของการวิเคราะห์ จะเริ่มด้วยให้นักวิจัยสำรวจภายในตัวเอง ว่าตนเองมีอคติ หรือมีข้อสรุปที่คิดไว้ก่อน เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษานั้นหรือไม่ ถ้ามีต้องขจัดออกไปเสียก่อน ก่อนที่จะเริ่มต้นวิเคราะห์ข้อมูล
7. ขั้นที่สองของการวิเคราะห์ เป็นการแตกข้อมูลหรือข้อความทั้งหมดออกเป็นส่วนย่อย ๆ ตามความหมายที่ปรากฏอยู่ในแต่ละส่วน เพื่อให้สะดวกในการคัดแยกข้อมูลออกเป็นเรื่อง ๆ แต่ละส่วนของข้อมูลที่ซ้ำและ ออกมานั้นจะถูกนิยามหรือให้ความหมาย ต่อจากนั้นส่วนต่างๆ จะถูกคัดรวมกันเป็นกลุ่ม ๆ หรือเป็นเรื่อง ๆ ตามความหมายที่ เชื่อมโยงกับของส่วนเหล่านั้น แต่ละกลุ่มก็จะประกอบด้วยข้อมูลที่เป็นเรื่องเดียวกันอย่างแท้จริง นักวิจัยจะมองหา และให้ความสำคัญแก่เรื่องที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ศึกษาเป็นพิเศษ
8. ขั้นสุดท้ายเป็นการสังเคราะห์โครงสร้าง ในขั้นนี้นักวิจัยจะพยายาม “กลั่น” เอาความหมายของปรากฏการณ์ออกมา จากประสบการณ์ของตัวอย่างที่ศึกษาทุกราย นักวิจัยจะต้องมองทะลุผ่านสิ่งที่ปรากฏลงไปยังความหมายที่อยู่เบื้องหลังของสิ่งนั้น เพื่อหาแก่นของประสบการณ์ชนิดนั้นทั้งหมดตามจุดมุ่งหมายที่นักวิจัยจะต้องไปถึง

บันทึกการรวบรวมความรู้ เรื่อง การวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งที่ 3
วันที่ 24 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2556

1. กำหนดหัวข้อ และคำถามในการวิจัยที่เหมาะสมกับวิธีการศึกษาแนวปรากฏการณ์วิทยา
2. ทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา
3. กำหนดเกณฑ์สำหรับเลือกบุคคลปะปรากฎการณ์สำหรับศึกษา
4. ให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ที่ถูกเลือกมาศึกษา รวมทั้งจัดการกับประเด็นที่เกี่ยวกับจริยธรรมในการวิจัย
5. กำหนดประเด็นหรือแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
6. ทำการสัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์อย่างละเอียด อาจจำเป็นต้องทำการสัมภาษณ์ซ้ำ หลายครั้ง
7. เตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ และดำเนินการวิเคราะห์
8. เขียนรายงานผลการวิจัยและอภิปรายผล
9. เผยแพร่ นำเสนอ ผลการวิจัย

ข้อจำกัดและเป็นสิ่งท้าทายความสามารถของนักวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีการศึกษาแนวปรากฏการณ์วิทยา คือ

1. แนวคิดทางปรัชญาของปรากฏการณ์วิทยา
2. การเลือกตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับศึกษา
3. การจัดจัดความคิดและอคติส่วนตัวของนักวิจัย

หลัก 10 ขั้นง่ายๆ ของการสู่นักวิจัยขั้นเทพ

1. หาเรื่องที่ชอบ เรื่องที่ใช้ ประเด็นวิจัยที่ชอบ
2. มองตัวเอง รู้อะไรมาแล้ว
3. สิ่งที่ยากรู้
4. ลับคำถามให้แหลมคม
5. เลือกวิธีหาคำตอบ
6. เก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ
7. ข้อมูลที่ได้ มีอะไรใหม่
8. คิดให้ชัด จัดลำดับความสำคัญ
9. สื่อสารการเปลี่ยนแปลง
10. มุ่งมันส์ต่อไป